

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellus de modo co[n]fitendi et penitendi

[Deventer], [ca. 1498 - 1499]

Circa textu[m] dubitatur

urn:nbn:de:hbz:466:1-31245

Ad sextū rñdet q duplex distinguit pctm. scz cōmissionis quo peccator malū cōmisit. z omissionis quo hō dimisit bonū ad qd tenebat. z vtrunqz pōt distīnqui q qōdam est amissum id ē deletū a memoria de quo debet fieri cōtritio z cōfessio in generali. aliud ē memoria de quo debet fieri cōtritio z cōfessio in speciali. Nota sequentia

q cōfites nō mentiat q nō diuidat tua mundo corde

Vera sit integra sit z confessio munda

velox cum spe assidue cū humilitate volūtaria manifesta

Sit cita. firma. frequēs. hūilis. spōtanea munda

de p̄iis pctis plena cū cōtritōe. i. tarda in platōe sine fraude

Propria. discreta. lachrymosa. morosa. fidelis

In ista pte auctor spēaliter determinat de cōfessione. Et diuidit in sex ptes. In p̄ma ondit qualis debet eē cōfessio. In sc̄da q̄b modis debet fieri cōfessio. In tertia cui debet fieri. In q̄rta determinat de q̄b pctis debz fieri cōfessio. In q̄nta q̄ sunt circūstātie aggrauātes pctā. In sexta ondit quō imponēda sit penitētia p̄fiteri ptes patebūt. Dicit p̄mo sic. q̄ p̄fessio debz esse vera z integra. pura. mūda. velox subitanea p̄pter periculū mortis. firma. frequēs. humilis spōtanea id ē volūtaria. mūda. i. manifesta. p̄pria id ē de p̄iis pctis. cū discretionē lachrymosa id ē dolorosa. morosa id ē tarda in p̄olatione. z fidelis id est vera.

Circa textū dubitatur

Primo q̄n debet fieri p̄fessio. Sc̄do q̄d p̄dest p̄fessio ḡnālis. Tercio in q̄bus casibz iterāda sit p̄fessio. Quarto vtz potest diuidiari.

Quinto vtz ne vnus p̄fessor potest audire p̄fessionē. z alter absoluerē.

Sexto q̄ sit ratio illorū que ponūt in textu

Ad p̄mū dubiū rñdetur q̄ s̄m iura ex statuto matris eccle. q̄libz qui p̄uenit ad annos discretōis debet ad min⁹ sel in anno scz in pascha p̄fiteri oīa pctā sua p̄prio sacerdoti z cōicare. nisi forte ad tps abstineat de p̄silio sui sacerdotis. Sūt tñ sex casus in q̄b s̄m doctores tenet statim q̄s p̄fiteri pctm mortale. Primus est q̄n aliq̄s timet postea nō habere oportunitatem p̄fiteri. Sc̄dos est q̄n q̄s est p̄stitutus in articulo mortis. Tercius q̄n quis se exponit actui periculoso ad mortē. vt in bello v̄l in nauigatōibus. Quartus est q̄n quis debet p̄municari. Quintus est quando quis debet ministrare sacramentū aliquod. Sextus est q̄n quis debet facere actus solennem in ecclesia. legere euangeliū v̄l epistolā solēniter. quia immundus nō debet esse p̄eco id est nūcius verbi dei

Ad sc̄dōm rñdet q̄ p̄fessio ḡnālis valet ad tria. Primo ad remissionem pctōz venalium. vñ licet s̄m m̄grm̄ sn̄iaz. libro. iij. Pctā venalia p̄fiteri quis debeat. z spēaliter illa q̄ sunt frequēter iterata. tñ nō est necessariū in spēali de omnibus p̄fiteri cum sint infinita. sed pro eis debet fieri p̄fessio generalis. Secundo valet p̄fessio generalis ad remissionem pctōz a memoria lapsōz. q̄uis etiā sunt mortalia si nō habentur in memoria. Si tñ

post ea redirent ad mansuetiam deberent dici in speciali. Tercio valet ad instructionem rudium vt sciant discernere inter diuersa pctā. quia alias rudes facta non reputarent pctā

¶ Ad terciū respōdet q̄ p̄fessio pctī prius in sex casibus est iterāda. Prīmus est quando p̄fessor cui pctōr p̄fessus est fatuus est vel imperitus. Secundus casus est q̄n̄ peinitens cōtempserit satisfactionē sibi iniunctā v̄l si oblitus est eam si tamen eam sciret z adhuc implere vellet. non oporteret de nouo p̄fiteri. Tercius casus est si p̄fessor nō h̄eret absolūdi auctoritatē z mittat eū ad sup̄iorem. tūc si sup̄ior exigit oportet eum de nouo confiteri. Quartus casus est quando quis fecte venit ad p̄fessionem sine p̄posito abstīnēdi. sed cum proposito pctm̄ iterum p̄mittēdi. Quintus est quando aliquis dimidiat p̄fessionem omittens scienter aliquod pctm̄ mortale. Sextus est quando quis dubitat de p̄fessione an fecit p̄fessionem alicuius pctī mortalis vel non

¶ Ad quartū responderetur q̄ non v̄n̄ habemus simile in medicina corporali. nam sicut ad sanitatē corporis medicus non solum cognoscit v̄nū morbum sed oēs. z totam dispositionē z p̄plexionē infirmī. quia alias posset pro vna parte corporis dare talē medicinam. q̄ pro alia parte corrūperet sicut pro vna sanaretur. z h̄c venit p̄pter diuersitatē morbi. Sic pariformiter est de medico spiritali id ē de p̄fessore qui debet omnia pctā simul scire. quia alias posset dare remediū p̄ra vnum pctm̄ quod non valeret ad aliud s̄ magis fortificaret. Etiam sicut ex vno morbo ita bñ moritur homo sicut ex multis. Sic etiam ita bene p̄demnatur anima pro vno pctō mortali sicut pro multis

¶ Ad q̄ntū r̄ndet̄ s̄m̄ Bullhelmū. q̄ v̄n̄ p̄fessor nō dz audire p̄fessionēz aliter absolūere q̄ sacramētū non ē diuidēdum. Cū nō p̄t bñ medicus dare remediū de vulnere v̄l morbo sibi ignoto licz alteri sit notum.

¶ Ad sextum r̄ndetur q̄ p̄fessio debet esse vera. ita q̄ homo non mentitur z sibi non ascribat pctm̄ quod non fecit. nec etiam minus dicat q̄ fecit. Secundo debz esse integra. vt patuit in dubio p̄cedēti. Tercio debet esse munda q̄ fiat puro z mundo corde. quia p̄raria p̄rarijs curantur.

Quarto debet esse veloc. id est statim cum homo peccauit. quia quanto diūtius vulnus manet sine remedio. tanto magis fit putridum. Quinto debet esse firma. id est cum firma spe de renūssione peccatorum. Et firma id est fortis. sic q̄ homo non redeat statim ad peccatum. Sexto debet esse frequens. quia quotiens quis cabit. totiens debet resurgere peccator. Septimo debet eē spontanea quia peccatum fuit voluntarium.

Octauo debz esse nuda. quia quanto magis nude vulnus ostēditur medico. tanto melius remediū potest apponere. Nono debet esse de p̄p̄rijs pctis. id est non de peccatis aliorum.

Decimo debet esse discreta. sic q̄ homo discreta dicat circumstantias peccatorum. Undecimo debet eē lachrymosa. id est cum contritione. vt prius patuit.

Duodecimo debet eē morosa. id est tarda. sic q̄ p̄fessor non defraudetur per celeritatem verborum.

Decimotercio debet esse fidelis. id est cum fide christiana. vt dicitur ibi. In primis querat. Et istud idem patet in his p̄sibus.

Sit simplex humilis p̄fessio pura fidelis. Vera frequens nuda discreta

in libens verecunda. Integra secreta. lachrymabilis accelerata. Fortis et
accusans et sit parere parata

id est penitentiam agas perfecte veraciter peccatorem
Peniteas plene si vere peniteat te

id est non confiteri nisi nunciū penitentiam non et id est in laicis confiteri in propria persona
Non per legatum nec per breue. sed refer ipse

sacerdoti condolenti magis intelligenti enarra id est melius viuenti
Compatienti plus sapienti dic meliori

diuersis sacerdotibus utile est scire tibi in peccata tua
Presbyteris multis prodest si confitearis

penitentia sacerdotis absit manifesta solio tuo
Copia presbyteri si desit pande sodali

tui prout id est vulnera tue taliter peccata manifestes
Corpis ut maculas anime sic crimina pandas

In ista parte ostendit quibus medijs debeat fieri confessio. dicens quod tu peccator
debes plenarie penitere de omnibus peccatis. et non debes reuelare peccata per aliquem
nunciū vel per laicos. sed proprio ore debes confiteri. tunc ibi compatienti dicit quod
confessio debet fieri sacerdoti compatenti et intelligenti ac bene viuenti. et dicit
ultra quod expedit pro salute anime multis presbyteris confiteri. et si deficiat sacerdos
nec possit acquiri aliquis. tunc confessio potest fieri socio. Etiam tu debes ma-
nifestare crimina cordis. sicut vulnera cordis

Circa textum dubitat

Primo utrum confessio valeat per nunciū vel per laicam Secundo quare homo debet con-
fiteri sacerdoti Tercio quare debet fieri sacerdoti compatenti Quarto utrum
quis potest confiteri alteri sacerdoti quam suo proprio curato Quinto utrum aliquis
potest confiteri laico Sexto quomodo intelligenda sit laicam corporis ut maculas

Ad primum dubium respondet secundum Thomam per hec verba. quod confessio facta per nunciū
vel per laicam licet sit quoddam bonū opus et meritorium tamen iniquū est sacra-
mentū non debet sic fieri. quia determinatā habet materiā scilicet actū sermonis
quo conscientia hominis manifestari consuevit

Ad secundum respondetur quod ideo confessio debet fieri sacerdoti. quia sacer-
dotes possunt peccatorem absolueri a peccatis. ex quo eis commissis sunt
claves ecclesie

Ad tertium respondet quod peccator debet confiteri compatenti. quia compassio sacer-
dotis inducit peccatorem ad deuotionem. et facit ne peccator terreat. ut sic propter ter-
rorem omittat sciēter aliquod peccatum mortale. Et debet confiteri sapienti intelligē-
ti peccata et grauitates peccatorum. quia medicus nescius non potest bene dare remedium e-
groto. Etiam debet confiteri sacerdoti bono et bene viuenti. quia mali et iniusti con-
fessores sunt ceci et ductores cecorum. et sic ex utraque parte in foueam eterne dam-
nationis cadunt ut solet etiam dici in his metris. Si cecus cecum conatur du-
cere cecū. In foueam ductor primus cadit inde secutor.